

Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

S. Carolomanvs Martelli Filius, Boiorvm Dominvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](#)

S. CAROLOMANVS.

Sum genus horum, caelestibus aximula proles,
Mille patrum fulgens stirpis imaginibus.
Sanguis Heristalli, Martelli dia propago,
Et patruus Magni. Quid ramen ista inuant?

Ascosis par sum culu, neq; moribus impar,
Hoc placet, e cunctis nil placuisse mihi.
Pergito mortales, regnumq; per arma, per ignes
Querite, plus regnum deseruicis fuit.

S. CARO-

Q. C. 2. 1. 1. 1. 1. 1.

CHARLOTOMANIA

Q. C. 2. 2.

S. CAROLOMANVS
MARTELLI FILIVS. BOIORVM
DOMINVS.

SVnt qui Carolomanum est stirpe Agilolfingana Theodo-
num Boicæ quondam Principum oriundum tradant,
Carolo Martello patre Pipino auo, Anchiso proauo, S.
Arnulfo Pontifice Metensi abauo, Arnulfo atauo. Afo-
perto tritauo, cuius pater Hugobertus fuerit, avus Vtilo Agilolfin-
gus & Palatinus Antuerpiensis; proauus Theodo primus princeps
Boiorum. Quanquam alij ab regibus Galliae Francorum eundem
descendere tradant, & principem gentis Pharamundū nominent.
In priorem sententiam eunt Goropius Becanus, Carolus Scribani-
us, Ioh. Heroldus & quos in ota supra laudaui: Auentinus parum
constanter loquitur. Altera opinio & certior scriptores plerisque
Gallos habet sectatores, & nonnullos etiam Germanos, inter quos
est Fridericus Palatinus Rheni, Velsorus, G. Scioppius. Sed ut Ca-
rolomanum origine Boium negemus, illūmque Francis afferamus,
fuit tamen is Boicæ Dominus. Martello quippe fatis ex homi-
num cætu subducto, cum fratres Pipinus & Carolomanus hæreditatē
cernerent, Boica Carolomanum respexit. Nam Pipino Bur-
gundia, Neustria, Provincia; Carolomano Austria (seu Austrasia
quæ hodie Lotharingia, prius Austria & Austrasia ratione VVestriæ
dicta) Turingia & Boica cessit. In qua etiam non paruim diu ver-
satus est Fruxini seu Frisingæ, ubi regia Boiorum id temporis fuit,
vt Hundius in descriptione coenobij ad S. Stephanum consecra-
tum sive VVeihenstephan monet. Monasterium, inquit, Ordinis
S. Benedicti postum in excelsō monte prope Frisingam, ubi olim fuisse dicitur ca-
strum Pipini Galliarum & Alemannie regis in quo postea etiam Carolomanus ha-
bitauerat, mons ille dictus Tetmons sive Thetonus mons, circa amplissimæ fossæ ar-
ci magnificientiam adhuc hodie fatis ostendunt. Et quæ sequuntur. Idem
in Eriberto fratre S. Corbiniani Episcopo Fruxinensi: Pipinus Caroli
M. pater (frater Carolomani) postquam Frisingam & superiorem Bavariam
contra Vtilonem regem occupasset, habitasse dicitur aliquot annis in alto excelsore
castro prope Frisingam in mote Tetmons dicto, ibidemq. sacellum construxisse in
honorem S. Stephanii, quod in hunc usque diem appellatur VVeihenstephan mo-
nasterium, latine quasi Stephani consecrat.

Atque

Anno Christi.

12214.

Gorop.

scriban. in Orig.

Antwerp.

Velsor. l. 3. p. 151.

Auent. l. 4. ipso inst.

Molan. de mil. Sac.

Ducum Brab. c. 2.

Laetus de migrata-

genitum.

Guicciardin. de rebus

Belg.

Lipsiu.

Iean. Herold. in ge-

neal. Palatino.

Atque ut hæc desint, gessit bella in Boica, fuit sæpe in Boica & pontificum conuentus auctore B. Bonifacio Pontifice Moguntino Ratisponæ egit, vt meritò in censum Bauariæ Sanctæ veniat. Sed jam res ab illo gestas in æta mittamus. Anno altero à cura suscepiti regni Carolomanus cum fratre Pipino Hunaldum Aquitanæ Ducem à Franco deficientem bello superat, qui ad Vascones profugit, eodemque anno Theobaldus Almanniæ princeps dum defectionem molitur, celeritate fratum oppressus est & in ordinem redactus. Anno 1000. Carolomanus auctoritate Zachariæ P. M. & S. Bonifacius indixere Reginoburgum seu Ratisponam conuentum minorum pontificum, in quo & ipse coram, cùm Utione Boiorum principe interfuit, edictumque reip. cùm Ecclesiasticæ tum ciuili salutare promulgauit, cuius principium duntaxat hic fidei causa collocabo, cætera in Annalibus Boiorum & apud Surium cognosces. In nomine domini nostri IESU CHRISTI. Ego Carolomanus Dux & Princeps Francorum anno ab incarnationi Domini septingentesimo quadragesimo secundo XI. Cal. Maij cum consilio seruorum Dei & optimatum meorum episcopos quin regno meo sunt, cum presbyteris ad concilium & synodum proximorum Christi congregavi, id est, Bonifacium Archiepiscopum, Burchardum, Reginfridum, Wittanum & Vilboldum, Dataum & Adanum cum presbyteris eorum, ut mihi consilium dedissent, quomodo lex Dei & Christiana religio recuperetur & qualiter populus Christianus ad salutem animæ peruenire posset. Et quæ ibidem sequuntur nouendecim capita consilij.

Celebrauit exin anno sequenti Liftini alterum, & terrium biennio post Moguntiam. Indolem vero Carolomanus veræ pietatis hausit è sancto pectore S. Bonifacij, ante cuius familiaritatem admodum rudis erat rerum diuinatarum, vti S. Willibaldus tibi statut. Serarius in vita S. Bonif. lib. 3. c. 14. p. 367. v. 16. Idem lib. 3. c. 18. p. 423. Fulensem præterea fundum Sancto Bonifacio ad condendum cœnobium liberali manu, qua tria millia passuum ad omnes cœli plagas Fulda complectitur, donavit. Iam sexennium Carolomanus prorex in administratione regni & prouinciarum cum Pipino traduxerat: iam populorum mores per pontifices & synodos composuerat: iam hostium contumaciam retuderat, Saxonas, Boios, Sueuos, Aquitanos competuerat atque imperata facere coegerat, cùm illum omnium rerum humanarum & fugientium pertesum cepit æternorum & immortalium cupido. Regno igitur Francorum & prouincijs omnibus fratri Pipino secundo loco nato, commissis, ipse Romam ad Zachariam pontificem cum

SERAR. IN MAG. LIB.
VITA S. BONIF. P. 506.
C. P. 579.

1000.

cem cum honestissimo Francorum comitatu properauit, multaq; eximia & regia dona D. Petro Apostolorum principi dedicauit, si- crisque iniciatus à Pontifice in montem Soractem secessit. Incide- runt hæc, vti, qui temporum rationes conscribunt, obseruauerunt in annum Christi N. 1000. vii. nisi quod Baronius nobis ex literis Zachariæ Pontificis scrupulum iniicit, anno sequenti potius id videri contigisse. Sed fieri potest Carolomanum aliquandiu in itinere hæfisse, diuertit enim ad S. Gallum, vt est apud V Valfridum Strabonem, ibique ingentia prodigia sub illa ipsa tempora ad S. Gal- litumbam edita recognouit. Tum deinde cœptum persecutus iter Romam tanquam ex turbulentio humanarum æruminarum cura- rūque pelago ad sanctæ quietis portum applicuit, & in Soracte monte cœnobio constituto, cum delectis sodalibus triumphata omnis mundi vanitate, cælestem viuendi rationem instituit, an- nōsque non paucos in eodem cælestibus pastus delicijs & meliori- bus inundatus gaudijs, quasi gustum quendam æternæ felicitatis cepit. Occurrit mons Soractis via Flaminia Romam petentibus haud procul Vejs, nobilissimis poëtarum Virgilio, Horatio, Silio laudatus. Vibius Sequester montem Phaliscorum nuncupauit, quod agri Phalisci ad mare vergentis initium esset, sacer olim Apol- lini Silio canente:

Haud procul & sacrum Phæbo Soracte frequentat.

Soracte dixit, ut Horatius:

Vides ut altâ stet niue candidum Soracte.

Hodie S. Siluestri mons audit, quod olim, priusquam Constantinus M. Christo initiaretur, ibi pontifex Silvester abditus latitarit. His Carolomanus aliquot annis versatus, cum à popularibus & clientibus vltro citroque commeantibus, officij & honoris causa ob memoriam veteris domini & famam sanctitatis frequens adire- tur, ferre non potuit suas cælestium contemplationum jucundita- tes à profana turba toties interpolari. Ergo generosus ille animus, in- quic Baronius, qui calcato penitus mundo, sublimem Christianæ philosophiae at- tingere conatus est verticem non sic induit monachum, vt una simul principem inuis latenter includeret, sed exuit penitus, vt nec signum quidem in se remanere passus sit veteris hominis in nouum nouo cum habitu in omnibus transformatus, procul abhorrens ab eo quod reprehendit S. Basilius in nobili quodam sed ignaro mundi contemptore: senatorem, inquit, perdidisti, monachum non fecisti.

Itaque communicato cum certo fidoque amico, quem à pue-

G

ro pro-

ro probum æquimque cognorat, consilio, noctu nullo vel cōscio
vel sentiente Cassinum cum socio relictis omnibus corporis com-
modis, nudus nudum Christum secuturus profugit, vbi pulatis
foribus cum adeundi Petronacis antistitis de more copiam peteret,
admissus, illico se ad genua patris ignotus abiecit, sicarium se pro-
fessus & facinorosum, omniq[ue] scelere coopertum. Falsò, dices;
atqui verè talem, seu verè seu falsò ille se arbitratus, quod multa bel-
la gerendo multos mortales, quamuis jure belli occiderit, aliasque
culpas, quibus nemo vacat, in se multas deprehenderit, de quibus
reum se ipse peregit. Damnatus à præsule voti, in tirocinium ad-
mittitur, & cum comite suo, cella, pro more & lege D. Benedicti
Sodalium, clauditur, atque hoc grauius in omni genere patientia
exercetur, quo minus loco erat notus, claritudinem enim generis
& ingentia honorum ac prope regia titulorum ac rerum nomina
quam occultissima habuit: Francum tamen se domo non negavit.
Ita vertente anno positóque tirocinio, solennibus se votis Deolo-
cōque dicta lege totum transcripsit. Interim ut vsus & officiorum
vices ferunt, coquo ex ordine administer mittitur. Carolomanus
magis ad imperia, quam seruitia culinæ natus, pro sua tanen virili
omnino studuit partes suas explere. Sed quia id genus hominum
plerunque agreste, & præsertim in exteris, si quid imperij in alios ac-
cepit, & præsides religionum non attendunt, importunum; Co-
quis offendentem ex imprudentia noui muneris, non verbistam-
tum, barbarum in modum tractauit, sed colaphis etiam obiurgavit
& verberibus saepius atrociter multauit. Ad quas indignitates pa-
tientissimus Carolomanus alapis obiurgatus nihil respondit, nisi:
Indulgeat tibi Deus frater & Carolomanus. Non intellexit homo
barbarus, quorsum Carolomanum nominaret, nunquam enim
nomen suum cuiquam prodiderat, & aliud acceperat in cœnobio,
sed cum olim ab eodem atrocissimè cæderetur, comes Carolmani
adeandem sortem designatus, pro rei indignitate accensus pilum,
quo panis oleri miscendus terebatur, artipuit, humeròsq[ue]; cocì non
perfunctoriè contundens: Nec Deus, inquit, tibi parcat, scruen-
quam, nec Carolomanus indulget. Ille grauiter acceptus multo
grauius de aduenis apud commune fratrum conquestus, omnes
haud leuiter affecit, ingens quippe facinus interpretabantur homi-
nem exterum in contubernium religiosum ex affectu humanitatis
& commiserationis admissum, ausum inuadere domesticos, &
tam immaniter in ipsum cœnobij altorem deservire. Raptus ergo
exemplò in vincula, custodiebatur, donec postera luce in com-
mune

mune consulerent, qua pœna tantum scelus esset vindicandum. Productus in medium postridie jussusque in cætu omnium de verberatione caussam dicere, quam ob rem in cœnobij ministrum & religiosum virum ita excanduisset, tamque grauiter multasset, quia vidi, inquit, à seruo nequiore omnibus, vitum meliorem & nobiliorem omnibus, quos terra alit, non solum indignissimis modis tractari, contumelijs vexari, sed colaphis etiam plectri & grauissimis plagis concidi. Hic multo magis in peregrinum hominem incitati, quod hospitem & exterum omnibus, quâ bonitate, quâ nobilitate, nec antistite saltem honoris causa excepto, auderet anteponere. Ecquis ergo, inquiunt, est ille tam sanctus & illustris, quem tûte nobis prædicas? Hic ille ad ultimam redactus necessitatem, quamvis haud ignoraret quâm ingratam presenti Carolomano rem faceret, rem omnem eloquitur. Iste, inquit, est Carolomanus quondam rex Francorum, qui pro Christi amiose regnum & gloriam mundi dereliquit: qui de tanta excellentia ita se humiliauit, ut modo à vilissimis personis non solum contumelijs afficiatur, verum etiam verberibus affligatur. At toniti omnes hoc responso ad Carolmani vestigia projecti ignorantiam excusarunt, veniamque precati magna veneratione coluerunt, sed ille vicissim cum lacrimis in terram fusus negauit se Carolomanum, s. locum metu perculsum hæc de se confinxisse. Excusat Baronius Carolomanum à vanitate dicti, quod non esset idem Carolomanus, qui fuerat olim Francorum princeps, Galliarum & omnis Germaniae protex, sed mutato nomine exuisset etiâ religionis causa seipsum, vt verè diceret, se non esse Carolomanum. Cæterum quamuis in magnam admirationem apud omnes domesticos venerit, Petronax tamen praes coenobij non otiosam voluit illius sub religioso cultu nobilitatem, sed cum ipsius ardens Deo placendi, siueque ipsius vincendi studium cognosceret, ad exemplum omnis religiosæ disciplinæ ex norma legum ad omnem illum modestiam varijs officijs rerum vilissimarum occupauit. Nam pro opilione gregem illiorum domesticum quotidie in pascua ducendum, custodiendum, reducendumque commisit. Vñi venit ut secundum aliquot dies prædones gregem Carolomani inuaderent, vnâmq; & alteram conarentur auertere, quas ipse tanquam legitimus & nequaquam mercenarius pastor, & videndi & viribus etiam conatus defendere, de me, inquit, quod placet statuere potestis, pecus tutela meæ commissum dum viuo rapi non patior. Ergo ab armamento ad custodem versi omni ueste spoliant, adeoque nudum

G 2

(tanta

*Dux, pro rego.**Lea Offiens. chron.
Capit. l. x. c. 7.*

(tanta auaritiae est improbitas) destituunt: sed Carolomanus illis demum femoralia extorsit, quibus pudorem & naturae verecundiam tegeret, ne per populum cum suo grege intectus incederet. Domum regressus cum Petronax preses coenobij omnem ex eo rem vt acta erat cognouisset, vt perfectam eius patientiam exploraret, simulat, sibi vehementer displicere, quod se deuestiri spoliarique passus esset, segnem proinde & stolidum vocitare, nullique rei vitem videri. Carolomanus verbera contumeliarum patienterferre, nihil excusare, vt quod patiendo premij acquisierat, idem cumularet non excusando. Tectus iterum alio cultu, jussus est ad munus suum & ouium magisterium redire. Dicit ille rursum agnus agnos suos in laeta camporum pascua, dumque domum in ouilia reducit, æger ex numero agnellus reliquorum cursum asequi non poterat. Veritus magister pecoris ne si tardius cum affecto pecore incederet, ad destinatum locum non tempori reueniret, et gram ouiculam ritu legitimi pastoris in humeros tollit, adeoque domum reportat, nec gratam sarcinam, quauis foedo lotij humore in via perfusus deponit. Quod ubi praefectus religiosorum Petronax intellectus, tum demum veram in tam sublimi & regio genere ac heroë, qui regna ante administrarat, exercitus ducentaratus maxima bella gesserat, hostes omnes adeoque se ipsum, qui maximus est triumphus, vicerat, modestiam & submissionem admiratus a pastoratio munere ad horti culturam, ne otio, quod omnium religionum certissima pestis est, virtus aut obtorpesceret, aut certe hebesceret, transtulit. Iam annus quartus supra septingentesimum quinquagesimum à Christo nato, qui Carolomano fatalis fuit, agebatur, cum Aistulphus Longobardorum haud scio rex, tyrannus, nullis pontificum beneficijs, maleficio posset abstineri placariue, vrgeretque vehementer Ecclesiam Romanam, Stephanus Pont Max. ad Pipini regis Francorum Carolomani, vt supra cognouisti, germani fratris fidem configuit, & summis abeo precibus contendit, vt copias in Italiam duceret & Aistulphi tyrannidem coerceret. Quod ubi sensit Aistulphus, metuens regno suo, Carolomanum Cassini sanctissima quiete perfunctum ad Pipinum fratrem Gratianum quoque antistite jubente (nam Petronax jam decellerat) ne quid commune fratrum aliquid inde, vt saepius antefactum erat, incommodi acciperet, aut in discrimen euerisionis coenobij veniret, ablegavit, vt omnibus modis expeditionem Pipini in Italiam impediret. Carolomanus vt & suo præsidi satisfaceret, & regi monasterij caussa obsecundaret, profectus est in Gallias, remque

réisque palam & in speciem vehementer vrsit, vt historici non nulli tradunt, sed in priuatis consilijs alia omnia suasisse Baronio videtur. *Etsi Inquit, ille prætextus fuit proficisciendi Carolomani in Gallias ut reuocaret Pipinum ab aduentu in Italiam, prout rex perfidus ab eodem exegerat: hanc tamen ex eius sententia curaſe negotium existimamus, eo quod cultor & studiosus esset Romane Ecclesiæ; sed ut barbari regis furore ab infesta clade Cassinensi monasterio abslingeret, eam proficisciendi in Gallias causam adornauit, eo modo continens barbarum ne ſauiret in ſuos. Sed ſicut foris apparet, ita historia ea cuncta mandata ſunt, cum tamen ſecreta principum hanc pateant paſim hominibus secundum illud Tobiae: Sacramentum regis abſcondere bonum.*

Est proinde cur Anastasij verba in eam maximè partem accipiatis, quam Baronius interpretatur, alioqui duriuscula lectori Catholico videbuntur, quando dicit: *Dumque illud coniunxit, nitebatur omnino & vehementius decertabat, sancta Dei Ecclesie cauſas subuertere juxta quod à præfato nec dicendo Aſtulpho tyranno fuerat directus.* Sed ne Carolomanus in Italiā & Cassinum infecta legatione redeundo ſe & ſuam religiosam fodalitatem in diſcriſionem & exitiu præcipitaret, communi vtriusque Stephanī, inquam, Pont. Max. & Pipini regis consilio, quod & Carolomanus approbasse videtur, in Gallijs retentus est, & Viennæ in cœnobio paullò pōst extinctus, de quo extat fragmentum Annal. Franc. anno 755. Carolomanus autem monachus in Vienna ciuitate remansit vna cum Bernadana regina, infirmus languebat dies multos & obiit in pace. Cuius corpus Pipinus frater aurea clausum vrna Cassinum remisit, vt, vbi religioſe exercitationis laboribus erat fatigatus, ibi defunctus cōquiesceret, donec cum delecto generis humani ecclē ad meliorem vitam reuocaretur. Annales Francorum incerti scriptoriiſed antiquissimi ex Pithœi edit. Lugduni deceſſiſe narrant. Vixit

xvi. Calend. Septembr.

100CLIV.

*Ear. anno Christi
100CLVI.*

Martyrol. Canisij.

G

S. SOLA